

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 15591373-010.06.01-E.9122870
Konu : Türkiye Azerbaycan Sosyal
Güvenlik Sözleşmesi

05/08/2020

GENELGE
2020/31

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi 17 Temmuz 1998 tarihinde Ankara'da ve Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma ise 6 Mayıs 2004 tarihinde Bakü'de imzalanmıştır. Sözleşme ve İdari Anlaşma 09.08.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ülkemiz açısından, 1 Haziran 2000 tarihinde 4447 sayılı Kanunla yürürlüğe konulan “işsizlik sigortası” hükümlerinin, Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ve bu Sözleşme'nin uygulanmasına ilişkin İdari Anlaşma'ya dahil edilmesini sağlayan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 tarihinde Ankara'da imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşme” 18 Eylül 2006 tarihinde Bakü'de imzalanarak 14 Aralık 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

BİRİNCİ KISIM
GENEL AÇIKLAMALAR

Sözleşme; Genel Hükümler, Uygulanacak Mevzuat ile İlgili Hükümler, Özel Hükümler, Tıbbi Kontrol, Çeşitli Hükümler ile Geçici Hükümler olmak üzere 6 bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; tanımlar, Sözleşmenin mevzuatsal ve kişisel kapsamı, akit taraf vatandaşlarının eşit muameleye tabi tutulması, sosyal güvenlik alanındaki hakların diğer akit tarafta da kullanılabileceğine ilişkin hükümler,

İkinci bölümde; çalışanlar, geçici görevliler, uluslararası taşımacılık işletmeleri personeli ile diplomatik temsilcilik görevlilerinin hangi akit tarafın sosyal güvenlik mevzuatına tabi tutulacağına ve geçici görev süresinin azami sınırlarına ilişkin hükümler,

Üçüncü bölümde; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarına ilişkin hükümler,

Dördüncü bölümde; tıbbi kontrole ilişkin hükümler,

Beşinci bölümde; Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin çeşitli hükümler,

Altıncı bölümde ise Sözleşmenin yürürlüğe girmesi ve yürürlükte kalma süresi ile Anlaşma öncesi ve sonrası haklara ilişkin hükümler yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1. Kavramlar

Bu Genelgede geçen:

1. Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,
  2. Kanun: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,
  3. Anlaşma: Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasını,
  4. İdari Anlaşma: Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşmayı,
  5. Mevzuat: Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen sosyal güvenlik alanı ile ilgili kanun, yönetmelik ve diğer yasal düzenlemeleri,
  6. Yetkili Makam: Anlaşma kapsamında yer alan mevzuatın uygulanması ile görevli olan Bakanlıkları,
  7. Yetkili Kurum: Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatın tamamının veya bir kısmının uygulanmasından ve yardımların ödenmesinden sorumlu kurumları,
  8. Sigortalı: Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen mevzuata tabi olan ya da evvelce tabi olmuş kişileri,
  9. Sigortalılık Süresi: Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen mevzuata göre prim ödenmiş olan veya ödenmiş sayılan süreyi,
  10. Yardım: Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen ilgili ulusal mevzuat tarafından sağlanan her türlü ayni ve nakdi yardımı,
  11. İkamet: Sürekli olarak ikamet edilmekte olan yerini,
  12. Bulunma: Geçici olarak bulunulan yerini,
- ifade eder.

2. Sözleşmenin Uygulama Alanı

Anlaşma, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılar ile bu kapsamda gelir/aylık alanlar için malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, hastalık ve analık yardımlarını,

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile gelir/aylık alanlar için malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasını kapsamaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıkları Sözleşme kapsamında olup Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olanlar için uygulanan Anlaşma hükümleri bunlar hakkında da uygulanacaktır. Bu kişiler hakkında (**Değişik, 17/09/2021 tarihli ve 2021/32 sayılı Genelge**) Azerbaycan yetkili kurumları ile yapılacak yazışmalara Kurum aracılık yapacaktır. Ancak talep formüllerlerinin düzenlenerek Kuruma intikal ettirilmesi ile ilgili işlemler, ilgili sandık tarafından gerçekleştirilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İdari Anlaşmanın 26 ncı maddesinde yer alan “Analık ve protez yardımları dışındaki diğer sağlık yardımlarıyla ilgili hükümler, zorunlu sağlık sigortası konusunda Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatı yürürlüğe girdikten sonra uygulanır” hükmü gereği Anlaşma'nın analık ve protez yardımları dışındaki sağlık sigortası hükümleri uygulamaya girmemiştir.

Kanununun 4/1-(a) bendi kapsamındaki sigortalılardan sözleşme kapsamında analık yardımı talebinde bulunanlar ile protez yardımı işlemleri Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (EHGM) Yurtdışı Sözleşmeler ve Emeklilik Daire Başkanlığı (YSEDB) tarafından yürütülecektir.

İKİNCİ KISIM

ANLAŞMANIN UYGULANMASI VE FORMÜLERLER

Sözleşmenin uygulanmasında kullanılmak üzere, İdari Anlaşmanın 2 nci maddesine istinaden Türkçe ve Azerice olmak üzere iki dilde 12 adet formüler ihdas edilmiştir. Kurumca düzenlenecek formülerlerin rumuzunda “TR/AZ”, Azerbaycan yetkili kurumlarınca düzenlenecek olan formülerlerin rumuzunda ise "AZ/TR" ibaresi yer alacaktır.

Anılan formülerler, Kurum intranet sayfasında “Kurumsal/ Dokümanlar/ Yurtdışı/ Formülerler” bölümünde yayınlanmıştır. Formülerler, bu Genelgede yer alan açıklamalar doğrultusunda, bilgilerin doğruluğu kontrol edildikten sonra bilgisayar ortamında doldurularak onaylanacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

UYGULANACAK MEVZUATIN BELİRLENMESİ

İkili sosyal güvenlik anlaşmalarının temel ilkelerinden biri de çalışılan ülke mevzuatına tabi olunmasıdır. Sözleşmenin 6, 7 ve 8 inci maddelerinde bu kurala istisna olarak geçici görevle diğer akit tarafa gönderilenlerin, hava, kara taşımacılığı veya telekomünikasyon personeli, gemi mürettebatı ve gemide mürettebat olmayan diğer çalışanlar ve diplomatik misyon ve konsolosluk görevlileri ile bunların özel hizmetlerinde çalışmak üzere gönderilenlerin hangi akit tarafın mevzuatına tabi kalacaklarına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Sözleşmenin 9 uncu maddesi ise bu maddelerdeki hükümlere istisna getirilebileceğini düzenlemektedir.

1. Bir İşin İcrası İçin Diğer Akit Tarafa Gönderilen Sigortalının Tabi Olacağı Mevzuat

Bir işin icrası için Türkiye'den Azerbaycan'a veya Azerbaycan'dan Türkiye'ye gönderilen sigortalılar hakkında uygulanacak mevzuata ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

1.1. Bir işin İcrası İçin Türkiye'den Azerbaycan'a Gönderilenler

1.1.1. İlk 24 Aylık Süre İçin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7/1, 2, 3, 4 üncü maddeleri, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
TR/AZ 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Sözleşmenin 7 nci maddesi birinci fıkrası gereği, Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışanlardan, işvereni tarafından bir işin icrası için Azerbaycan'ya gönderilenler ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereği Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında bağımsız çalışanlardan faaliyetini geçici olarak Azerbaycan'da gerçekleştirecekler, 24 ayı aşmamak üzere Türk mevzuatına tabi kalmaya devam edecektir.

Geçici görevlendirme talebi yapılırken çalışan veya işveren tarafından doldurulacak olan Ek-1'de yer alan "Yurt Dışı Geçici Görev Talep Dilekçesi" ve ekinde görev yazısı, Azerbaycan'daki işveren ile yapılmış olan iş sözleşmesi, Azerbaycan'da çalışacağı işyeri ve adres bilgilerinin Kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında bağımsız çalışanlardan faaliyetini geçici olarak Azerbaycan'da gerçekleştirmek isteyenlerden ise Ek-1'de yer alan "Yurt Dışı Geçici Görev Talep Dilekçesi", görev yazısı (şirket yetkilisi veya ortağı olarak görev yapanlar için), Azerbaycan'dan alınmış çalışma izni, Azerbaycan'da bir şirkete bağlı görev yapacaklar için yurt dışındaki işyeri ile Türkiye'deki işveren arasındaki ilişkiyi kanıtlayan belge, işyeri ve adres bilgilerinin Kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

Başvuruya istinaden TR/AZ 1 formülleri, Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamındaki sigortalının işyerinin kayıtlı olduğu, Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamındaki sigortalının faaliyette bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğü (SGİM) veya sosyal güvenlik merkezi (SGM) tarafından üç nüsha halinde düzenlenerek iki nüshası Azerbaycan yetkili kurumuna verilmek üzere sigortalı veya işverene verilecek ve bir nüshası da dosyasında saklanacaktır.

Geçici görevlendirme süresi azami 24 ayı aşmamak kaydıyla formüllerin 3.1 numaralı bölümüne başlangıç ve bitiş tarihleri belirtilerek kaydedilecektir.

1.1.2. İlk 24 Aylık Sürenin Dolmasından Sonra

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7 nci madde 1 ve 2 nci fıkraları
TR/AZ 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Kanunun 4/1-(a) veya 4/1-(b) bendi kapsamındaki sigortalının Azerbaycan'daki çalışma süresinin 24 ayı aşması ve işverenin talep etmesi halinde, geçici görev süresi yetkili kurumların karşılıklı mutabakatı ile önceden onay alınması şartıyla 36 ay daha (toplamda 60 ayı geçmeyecek şekilde) istisnai olarak uzatılabilmektedir.

Azerbaycan'a gönderilen çalışanın Kurum mevzuatına tabi kalmaya devam etmesi için gerekli muvafakat talebinin ilk 24 aylık sürenin bitiminden önce yapılması gerekmektedir.

4/1-(a) sigortalıları için işverenler, 4/1-(b) bendi kapsamındaki sigortalı için kendilerince SGİM/SGM'lerin yurtdışı işlemler servisine gönderilen geçici görev süresinin uzatılmasına dair talepler Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne (EHGM) gönderilecektir. Azerbaycan yetkili kurumu ile geçici görev süresinin uzatılmasına ilişkin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yazışmalar EHGM tarafından gerçekleştirilecektir.

Talebe istinaden ilgili SGİM/SGM tarafından sigortalı hakkında uzatılmak istenen sürenin belirtildiği TR/AZ 1 formülerinin (B) bölümü doldurulmak suretiyle üç nüsha halinde düzenlenerek Azerbaycan yetkili kurumunun onayının alınması için Yurtdışı Sözleşmeler ve Emeklilik Daire Başkanlığı'na (YSEDB) gönderilecektir.

YSEDB tarafından Azerbaycan yetkili kurumunun onayı alınacaktır. Alınan onay geciktirilmeden ilgili SGİM/SGM'ye gönderilecektir. Onay yazısını alan SGİM/SGM onay yazısının bir nüshasını işverene verecek/gönderecek, bir nüshası ise işyeri dosyasında muhafaza edilecektir.

1.2. Bir İşin İcrası İçin Azerbaycan'dan Türkiye'ye Gönderilenler

1.2.1. İlk 24 Aylık Süre İçin

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7/1, 2, 3, 4 üncü maddeleri, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
AZ/TR 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Sözleşmenin 7 nci maddesi birinci fıkrası gereği, Azerbaycan'dan işvereni tarafından bir işin icrası için Türkiye'ye gönderilenler ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereği Azerbaycan'daki faaliyetini geçici olarak Türkiye'de gerçekleştirmek amacıyla ülkemize gelenler 24 ayı aşmamak üzere Azerbaycan mevzuatına tabi kalmaya devam edecektir.

Bu şekilde ülkemize gönderilenlerin Azerbaycan mevzuatına tabi kalmaya devam edebilmesi için, Azerbaycan yetkili kurumu tarafından toplamda 24 ayı aşmayacak şekilde geçici görev süresi için düzenlenmiş olan AZ/TR 1 formülerinin Kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

Çalışan ya da işverenler tarafından Kuruma ibraz edilen formüler üzerinde herhangi bir onay işlemi yapılmayacaktır. Formülerin ilgili SGİM/SGM'ye intikal etmesi durumunda, formülerin bir örneği yurtdışı işlemleri servisi tarafından görevli olarak geldiği işyeri dosyasının bulunduğu servise iletilerek, çalışanın ayrıca Kurum tarafından yersiz tescilinin yapılması önlenecektir.

1.2.2. 24 Aylık Sürenin Dolmasından Sonra

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7 nci maddesi 1 ve 2 nci fıkraları
AZ/TR1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Azerbaycan mevzuatına tabi çalışmakta iken geçici görevle Türkiye'ye gönderilenlerin görev süresinin formülerde kayıtlı süreyi ya da toplamda 24 ayı aşması halinde, Sözleşmenin 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasına göre Kurumun muvafakatı alınması kaydıyla, 36 ay daha (toplamda 60 ayı geçmeyecek şekilde) Azerbaycan mevzuatına tabi kalmaya devam edecektir.

Bu durumda olanlar hakkında görev süresi bitmeden önce, Azerbaycan yetkili kurumunca Kurumun onayının alınması için gönderilecek muvafakat talebine ilişkin yazı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

YSEDB'ye gönderilecektir.

YSEDB tarafından görev süresinin uzatılmasına ilişkin onayın bir örneği görevlinin işyeri dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye gönderilecektir. Onayın bir nüshası yurtdışı işlemleri servisi tarafından gereği yapılmak üzere görevli olarak geldiği işyeri dosyasının bulunduğu servise iletilecektir.

Azerbaycan yetkili kurumundan alınan geçici görev süresinin uzatılmasına dair AZ/TR 1 formleri SGİM/SGM'ye gelmesi durumunda geciktirilmeden YSEDB'ye intikal ettirilecektir.

Bu durumda anılan sigortalı hakkında görev süresi bitmeden önce, Azerbaycan yetkili kurumunca üç nüsha halinde gönderilen AZ/TR 1 formleri EHGM YSEDB tarafından doldurulup onaylandıktan sonra iki nüshası Azerbaycan yetkili kurumuna iade edilecektir.

2. Diplomatik Misyonlar ve Konsolosluk Görevlileri ile Akit Taraf Ülkenin Devlet Kuruluşlarında, Resmi Temsilciliklerinde veya Buna Eşit Olan Kurumlarında Çalışanlar

Sözleşmenin 8 inci maddesine göre Diplomatik ve Konsolosluk Temsilciliklerinde çalışmak üzere ülkelerince görevlendirilenler ve bunlara eş tutulan kişiler, gönderen devletin mevzuatına tabi olacaktır.

Türkiye'de bulunan Azerbaycan diplomatik temsilciliklerinde çalıştırmak üzere ülkelerince görevlendirilenler Azerbaycan mevzuatına, Azerbaycan'da bulunan Türk diplomatik temsilciliklerinde çalışanlar ise ülkemiz mevzuatına tabi olacaklardır.

Sözleşmenin 7 nci maddesinin altıncı fıkrasına göre ise akit taraf ülkenin devlet kuruluşlarında, resmi temsilciliklerinde veya buna eşit olan kurumlarında çalışan kişiler, vatandaşı olduğu akit tarafın mevzuatına tabi olacaktır.

2.1. Diplomatik Misyonlarla Konsolosluklarda İstihdam Edilen Kimselerden Tercih Hakkını Kullanan Personelin Tabi Olacağı Mevzuat

Akit taraflardan birinin, diğer akit taraftaki diplomatik misyonlar ile konsolosluklarda istihdam edilen kimselerden temsil edilen ülkenin vatandaşı olanlardan temsilciliğin bulunduğu ülke mevzuatını tercih edeceklere uygulanacak mevzuata ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

2.1.1. Azerbaycan'daki Türk Elçilik ve Konsolosluklarda İstihdam Edilenler

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7/6 ve 8 inci maddeleri, İdari Anlaşmanın 5 inci maddesi
TR/AZ 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Sözleşmenin 7 nci maddesinin altıncı fıkrasına göre Türkiye'nin Azerbaycan'daki resmi temsilcilik, devlet kuruluşu veya buna eşit kurumlarında çalışan kişilerden Türk vatandaşı olanlar Kurum mevzuatına tabi olacaktır. Bu kişilerden Azerbaycan vatandaşı olanlar ya da Azerbaycan'da ikamet edenler, Azerbaycan mevzuatının uygulanmasını işe

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

başladıkları tarihten itibaren 3 ay içinde tercih edebilecektir.

Sözleşmenin 8 inci maddesinin ikinci fıkrası gereği, diplomatik temsilciliklerimizde çalışmak üzere mahallinden temin edilenler Azerbaycan mevzuatına tabi olacaktır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre ise Azerbaycan'daki diplomatik temsilciliklerimizde çalışmak üzere gönderilenler ile mahallinden istihdam edilenler haricinde temsilciliklerimizde çalışanlardan Türk vatandaşı olanlar veya Azerbaycan'da ikamet eden kişiler, işe başladıkları tarihten itibaren 3 ay içinde haklarında Türk veya Azerbaycan mevzuatının uygulanmasını tercih edebilecektir.

Tercih hakkı, işçinin tercihini Yetkili Kuruma bildirdiği ayı takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Tercih hakkını kullanmak isteyen personelce doldurulmuş olan, TR/AZ 1 formleri üç nüsha olarak doğrudan ya da Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile YSEDB'ye iletilecektir.

YSEDB, tercih hakkını kullananları hem Azerbaycan yetkili kurumuna hem de tercih hakkını kullanan ilgilinin Kurum mevzuatına göre sigortalı tescil işlemlerinin yapılması için iş yeri dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye bildirecektir.

SGİM/SGM tarafından onaylanan formlerin bir nüshası YSEDB tarafından ilgili Azerbaycan yetkili kurumuna gönderilmek üzere Dışişleri Bakanlığına iletilecektir.

2.1.2. Türkiye'deki Azerbaycan Elçiliğinde ve Konsolosluklarda İstihdam Edilenler

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7/6 ve 8 inci maddeleri, İdari Anlaşmanın 5 inci maddesi
AZ/TR 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Sözleşmenin 7 nci maddesinin altıncı fıkrasına göre Türkiye'de bulunan Azerbaycan resmi temsilcilik, devlet kuruluşu veya buna eşit kurumlarında çalışan Azerbaycan vatandaşı kişiler Azerbaycan mevzuatına tabi olacaktır. Bu kişilerden Türk vatandaşı olanlar veya Türkiye'de ikamet edenler, Türk mevzuatının uygulanmasını işe başladıkları tarihten itibaren 3 ay içinde talep edebilecektir.

Sözleşmenin 8 inci maddesinin ikinci fıkrası gereği, Azerbaycan'ın ülkemizdeki diplomatik temsilciliklerinde çalışmak üzere mahallinden temin edilenler ülkemiz mevzuatına tabi olacaktır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre ise ülkemizdeki Azerbaycan diplomatik temsilciliklerinde çalışmak üzere gönderilenler ile mahallinden istihdam edilenler haricinde temsilciliklerinde çalışanlardan Azerbaycan vatandaşı olanlar veya Türkiye'de ikamet eden kişiler, işe başladıkları tarihten itibaren 3 ay içinde haklarında Azerbaycan veya Türk mevzuatının uygulanmasını tercih edebilecektir.

Tercih hakkı, işçinin tercihini Yetkili Kuruma bildirdiği ayı takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

İlgilinin tercih hakkını belirtir AZ/TR 1 formlerinin Azerbaycan yetkili kurumundan Kuruma intikali durumunda, bir nüshası görevlinin işyeri dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye gönderilerek işçinin tercihini bildirdiği ayı takip eden ayın birinci gününden itibaren ilgilinin Türk mevzuatına tabi olmaması yönünde gerekli işlemler yapılacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

3. Uluslararası Hava ve Kara Taşımacılığı ile Telekomünikasyon İşletmeleri Personeli

İşyeri merkezi akit taraflardan birinde bulunan uluslararası hava ve kara taşımacılık ile telekomünikasyon personelinin tabi olacağı mevzuata ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

3.1. Merkezi Türkiye’de Bulunan Uluslararası Hava ve Kara Taşımacılık ile Telekomünikasyon İşletmelerinde Çalışanlar

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası
TR/AZ 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Sözleşmenin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre bir işyerininin sigortalısı olarak, karayolu ve havayolu ile uluslararası taşımacılık yapan ve işyeri merkezi diğer akit tarafta bulunan bir kimse, işyeri merkezinin olduğu ülkenin mevzuatına tabi olacaktır.

İşyeri merkezi ülkemizde bulunan bir işyerinin sigortalısı olarak karayolu ve havayolu ile uluslararası taşımacılık ile telekomünikasyon işletmelerinde görev yapan personelin Azerbaycan'ya gitmesi durumunda, ülkemiz sosyal güvenlik mevzuatına tabi kalabilmesi için işverenin Ek-1'deki "Yurtdışı Geçici Görev Talep Dilekçesi" ile başvurusu üzerine, sigortalı için TR/AZ 1 formleri düzenlenerek iki nüshası sigortalıya veya işverene verilecektir. Söz konusu belge, sigortalının çalıştığı işyerinin bağlı bulunduğu SĞİM/SGM tarafından düzenlenecektir.

3.2. Merkezi Azerbaycan'da Bulunan Uluslararası Hava ve Kara Taşımacılık ile Telekomünikasyon İşletmelerinde Çalışanlar

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası
AZ/TR 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

İşyeri merkezi Azerbaycan’da bulunan bir işyerinin sigortalısı olarak, karayolu ve havayolu ile uluslararası taşımacılık yapan personelin ülkemizde bulunması durumunda, bu çalışan Azerbaycan sosyal güvenlik mevzuatının tabi kalmaya devam edecektir.

Ancak, bu durumda Azerbaycan’da sosyal güvenliğin sağlandığını gösterir ve Azerbaycan yetkili kurumunca düzenlenmiş AZ/TR 1 formlerinin ibraz edilmesi gerekmektedir.

4. Gemi Mürettebatı ve Gemide Çalışanlar

4.1. Ülkemiz Bayrağını Taşıyan Gemide Çalışanlar

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası
TR/AZ 1	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Sözleşmenin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre; bayrağımızı taşıyan bir gemide çalışanlar ülkemiz mevzuatına tabi olacaktır. Bu çalışanların gemiyle Azerbaycan limanına ya da karasularına girmesi durumunda, işverenin Ek-1'deki "Yurt Dışı Geçici Görev Talep Dilekçesi" ile başvurusu üzerine, sigortalı için TR/AZ 1 formleri düzenlenerek birer nüshası sigortalıya veya işverene verilecektir.

4.2. Azerbaycan Bayrağını Taşıyan Gemide Çalışanlar

İlgili hükümler	Sözleşmenin 7 uncu maddesinin dördüncü fıkrası
AZ/TR 101	Geçici Görevli Gönderme Belgesi

Sözleşmenin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre; Azerbaycan bayrağını taşıyan bir gemide çalışanlar Azerbaycan mevzuatına tabi olacaktır. Bu çalışanların gemiyle ülkemiz limanında ya da karasularında bulunması durumunda, Azerbaycan'da sosyal güvenliğinin sağlandığını gösteren AZ/TR 1 formlerini Kuruma ibraz etmesi gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM GELİR VE AYLIK İŞLEMLERİ

Gelir ve aylıklara ilişkin olarak Kurum ile Azerbaycan irtibat kurumları arasındaki belge alışverişi işlemleri ilgili SGİM/SGM tarafından yürütülecektir. Ancak, yetki devrine ilişkin mevzuat düzenlemesi yapıncaya kadar söz konusu işlemler EHGM tarafından yapılacaktır.

1. Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı Taleplerine İlişkin İşlemler

Sözleşmeye göre her iki akit tarafta birden çalışması bulunan bir sigortalının akit taraflardan birindeki prim ödeme gün sayısı, aylığa hak kazanmaya yetiyorsa bu akit taraf sadece kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate almaktadır. Söz konusu sürelerin bu akit taraf mevzuatına göre aylığa hak kazanmaya yetmemesi durumunda ise Sözleşmenin 16 ncı maddesine göre diğer akit taraftaki sigortalılık süreleri, aynı zamana rastlamamak kaydıyla birleştirilecektir.

Ayrıca, diğer akit taraftaki sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi sonucu aylığa hak kazanılamaması halinde, akit tarafların sosyal güvenlik anlaşması imzaladığı üçüncü ülkelerdeki sigortalılık süreleri de aynı zamana rastlamamak kaydıyla birleştirilecektir.

İdari Anlaşmanın 23 üncü maddesi gereği, akit taraflardan birine yapılması gereken bir başvurunun diğer akit taraftaki yetkili kuruma yapılmış olması durumunda da başvuru ilgili akit tarafın yetkili kurumuna yapılmış sayılmaktadır.

Aylıklara ilişkin Kurum ile Azerbaycan irtibat kurumları arasında yürütülmesi gereken işlemlerin tamamı sigortalının son çalışmasının geçtiği SGİM/SGM tarafından yürütülecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ancak Kurumdan aylık alan sigortalıların Sözleşme kapsamında Azerbaycan'dan aylık talebinde bulunmaları durumunda yapılacak işlemler kişinin aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yürütülecektir.

Sözleşme kapsamında Kurumca bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarına hak kazanılması için Kanunun 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) bendi ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıklarına tabi geçen çalışmalar, Azerbaycan'daki sigortalılık süreleriyle aynı zamana rastlamamak koşulu ile birleştirilebilmektedir.

Sözleşmenin 34 üncü maddesi gereği sigortalıların Sözleşmenin yürürlük tarihinden önceki hizmetlerini de kapsamakta olup, herhangi bir yardıma hak kazanılmasında bu süreler de dikkate alınacaktır. Ancak, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreler için bir yardım ödemesi yapılmayacaktır.

1.1. Türkiye'den Yapılan Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı Başvurularına İlişkin İşlemler

İlgili hükümler	Sözleşmenin 16, 17 ve 25 inci maddeleri, İdari Anlaşmanın 11, 12, 13, 14, 20, 21 ve 22 nci maddeleri
TR/AZ 12	Aylık Talebi Belgesi
TR/AZ 13	Teferruatlı Tıbbi Rapor Belgesi

Sigortalı, gelir ve/veya aylık sahibi hakkındaki bilgi ve belgeler gönderilirken TR/AZ 1 formlerindeki ilgili kutucuklar işaretlenecek ve Azerbaycan sigorta kurumlarına gönderilmesinde ayrı bir üst yazı kullanılmayacaktır.

Türkiye'deki çalışmalarından dolayı müstakil aylık hakkı bulunmamakla beraber Sözleşme hükümlerine göre aylık talebinde bulunanlar için Azerbaycan'da geçen sigortalılık sürelerini gösterir AZ/TR 12 formlerinin mevcut olması gerekmektedir.

Azerbaycan tarafından AZ/TR 12 formleri doldurularak gönderilmesine müteakip aylık durumu incelenecek ve TR/AZ 12 formlerinin "Bölüm- B Karar Bildirim" kısmı doldurularak ilgilinin ülkemizdeki sigortalılık süreleri ve aylık kararı Azerbaycan tarafına bildirilecektir.

Sigortalının talebinin Kanunun 4/1-(a) ve 4/1-(b) bentleri kapsamında değerlendirilmesi gerekiyorsa aylık taleplerine ilişkin formlerlerin düzenlenmesi ve Azerbaycan yetkili kurumuna gönderilmesi işlemleri, sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yürütülecektir. Bu kapsamdaki sigortalıların Azerbaycan kurumlarından hizmet isteme ve hizmet gönderme işlemleri de sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yapılacaktır.

Sigortalıların aylık taleplerine ilişkin işlemler aşağıdaki şekilde yürütülecektir:

1.1.1. Sigortalının Son Çalışmasının Geçtiği ya da Kurumdan Aylık Alıyor Olması Halinde Aylık Dosyasının Bulunduğu SGİM/SGM'ye Başvuru Yapması

Sözleşmeye göre aylık bağlanması için SGİM/SGM'lere başvuran aylık talep sahipleri, öncelikle yurtdışı işlemleri servislerine yönlendirilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bu servislerce yaşlılık aylığı talebi, ölüm aylığı talebi ve malullük aylığı talepleri için TR/AZ 12 formleri bilgisayar ortamında düzenlenecektir. Ayrıca sigortalıdan bir örneği Ek-2'de yer alan "Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Akit Ülkelerden Gelir/Aylık Talep Dilekçesi" ile birlikte varsa Azerbaycan'da geçen sigortalılık sürelerine ait belge örnekleri alınacaktır. Bu belge örnekleri bulunmasa bile aylık talebinde bulunanın beyanı doğrultusunda TR/AZ 12 formleri bilgisayar ortamında düzenlenecektir.

Sigortalının ülkemizdeki hizmetlerinin toplanması, birleştirilmesi ve tespitine yönelik işlemler, yürürlükteki usul ve esaslar dahilinde gerçekleştirilecek olup, talep sahibinin ülkemizde geçen çalışmalarına ait TR/AZ 12 formleri sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından düzenlenerek onaylanacaktır.

Malullük aylığı talebi söz konusu ise, sigortalının başvurduğu SGİM/SGM tarafından sağlık hizmeti sunucusuna sevk edilerek TR/AZ 13 formlerinin düzenlenmesi sağlanacaktır. Sevk işleminde TR/AZ 13 formlerinin ilgili kısımları SGİM/SGM tarafından doldurulacaktır.

Yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı talebi malullük aylığı talebi durumunda TR/AZ 12 formleri ikişer nüsha olarak düzenlenecek olup formlerlerin bir nüshası dosyasında muhafaza edilecek diğer nüshası Azerbaycan yetkili kurumuna gönderilecektir. Bu gönderme işlemi yapılırken ilgilinin Azerbaycan'daki sigortalılık süresi ve aylık bağlama kararına ilişkin AZ/TR 12 formleri talep edilecektir.

Kurum tarafından ekleri ile birlikte gönderilen formlerleri alan Azerbaycan yetkili kurumu, sigortalının talebini kendi mevzuatı kapsamında değerlendirecektir. Azerbaycan yetkili kurumundan gönderilen AZ/TR 12 formleri ilgili SGİM/SGM'ye veya Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığına (KGEDB) ulaştığında gerekli işlem ve kontroller yapılarak ilgili formlerler dosyasında muhafaza edilecektir.

Sigortalının ülkemizdeki aylık talebine ilişkin işlemlerde yürürlükteki usul ve esaslar dahilinde, sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yürütülecek ve aylık kararı sigortalıya ve Azerbaycan yetkili kurumuna bildirilecektir.

Azerbaycan yetkili kurumundan hizmet isteme işlemleri sigortalının son çalışmasının geçtiği SGİM/SGM tarafından TR/AZ 12 formleri ile yapılacaktır.

1.1.2. Sigortalının Son Çalışmasının Geçtiği ya da Kurumdan Aylık Alıyor Olması Halinde Aylık Dosyasının Bulunduğu SGİM/SGM'den Farklı Bir SGİM/SGM'ye Başvuru Yapması

Sözleşmeye göre aylık bağlanması için SGİM/SGM'lere başvuran aylık talep sahipleri, öncelikle yurtdışı işlemleri servisine yönlendirilecektir.

Bu servislerce yapılacak kontrol neticesinde sigortalının başvurusunun son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'den farklı bir SGİM/SGM'de olduğunun tespit edilmesi halinde, aylık talebini alan SGİM/SGM'lerce TR/AZ 12 formleri ikişer nüsha olarak düzenlenecek olup bütün bölümleri sigortalı ile birlikte bilgisayar ortamında doldurulacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Malullük aylığı talebi söz konusu ise talep sigortalının başvurduğu SGİM/SGM tarafından sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye yönlendirilecektir. Bu SGİM/SGM tarafından sigortalının başvurduğu ildeki sağlık hizmet sunucusuna sevk işlemi yapılacak ve sonrasında TR/AZ 13 formülerinin düzenlenmesi işlemleri de bu SGİM/SGM tarafından sağlanacaktır. Sevk işleminde TR/AZ 13 formülerinin ilgili kısımları SGİM/SGM tarafından diğer kısımları ise ilgili doktor tarafından doldurulacaktır.

Yaşlılık, ölüm aylığı talebinde TR/AZ 12 ve malullük aylığı talebinde ise TR/AZ 12 formüleri ile birlikte TR/AZ 13 formüleri de düzenlenecektir. Bir örneği Ek-2'de yer alan "Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Akit Ülkelerden Gelir/Aylık Talep Dilekçesi" ile birlikte varsa Azerbaycan'da geçen sigortalılık sürelerine ait diğer belge örnekleri alınarak sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye gönderilecektir.

Sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yapılacak diğer işlemler Genelgenin bu bölümünde yer alan "1.1.1. Sigortalının Son Çalışmasının Geçtiği ya da Kurumdan Aylık Alıyor Olması Halinde Aylık Dosyasının Bulunduğu SGİM/SGM'ye Başvuru Yapması" başlığı altındaki açıklamalara göre sonuçlandırılacaktır.

1.1.3. Türkiye'de Çalışması Bulunmayanların Azerbaycan'dan Aylık Talebine İlişkin İşlemler

Ülkemizde çalışması bulunmayanların Azerbaycan'dan aylık talebinde bulunmak için Kuruma yaptığı başvurulara ilişkin tüm işlemler ilgilinin başvurduğu SGİM/SGM tarafından gerçekleştirilecektir.

1.1.4. Kanunun 4/1-(c) bendi Kapsamındaki Sigortalıların Aylık Talebine İlişkin İşlemler

Son çalışması Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında olan veya 2829 sayılı Kanuna ya da Kanunun 53 üncü maddesine göre Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında aylık bağlanması gereken sigortalıların aylık taleplerine ilişkin formüler, ikamet edilen veya başvuru yapılan yerdeki SGİM/SGM tarafından düzenlenerek iki nüsha halinde Azerbaycan yetkili kurumuna gönderilmek üzere EHGM KGEDB'ye iletilecektir. Bu kapsamdaki sigortalıların Azerbaycan kurumlarından hizmet isteme ve hizmet gönderme işlemleri aylık alanlar için EHGM KGEDB tarafından, aylık almayanlar için ise EHGM Kamu Görevlileri Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı tarafından yürütülecektir.

2. Azerbaycan'dan Yapılan Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı Taleplerine İlişkin İşlemler

İlgili hükümler	Sözleşmenin 16, 17 ve 25 inci maddeleri, İdari Anlaşmanın 11, 12, 13, 14, 20, 21 ve 22 nci maddeleri
AZ/TR 12	Aylık Talebi Belgesi
AZ/TR 13	Teferruatlı Tıbbi Rapor Belgesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Azerbaycan'da ikamet eden sigortalılar, her türlü aylık ve hizmet birleştirme taleplerini Azerbaycan yetkili kurumuna yapacaktır. Azerbaycan yetkili kurumu malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı ile hizmet birleştirilmesine ilişkin her türlü taleplerini AZ/TR 12 ile birlikte malullük aylığı talebinde ek olarak AZ/TR 13 formleri ile sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye gönderecektir.

Azerbaycan yetkili kurumlarınca sigortalının Türkiye'deki son sigortalılık süresinin hangi il dahilinde geçtiği tespit edilmemiş ise buna ilişkin talepler, EHGM YSEDB'ye intikal ettirilecek, YSEDB'ce ilgili sosyal güvenlik il müdürlüğüne/merkezine gönderilecektir.

Azerbaycan'dan gelen aylık taleplerinin sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'den farklı bir SGİM/SGM'ye gönderilmesi durumunda, talep geciktirilmeksizin sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde aylık dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye iletilecektir.

Talebi alan SGİM/SGM, Kurum mevzuatı ve Sözleşme hükümleri kapsamında hizmetleri birleştirecek ve kararı sigortalıya doğrudan, Azerbaycan yetkili kurumuna ise TR/AZ 12 formleri ile bildirecektir.

Malullük aylığı taleplerinde Azerbaycan yetkili kurumu tarafından AZ/TR 13 formleri de gönderilecektir. Azerbaycan'dan gelen malullük aylığı talepleri de Kurum mevzuatı çerçevesinde değerlendirilerek, aylık talebi sonuçlandırılacaktır.

Sigortalının aylık talebinin, Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında değerlendirilmesi gerekiyorsa yukarıda sayılan işlemler EHGM KGEDB tarafından yürütülecektir.

2. Aylıkların Hesaplanması

2.1. Sözleşme Kapsamında Müstakil Aylık Bağlanması

Sözleşmenin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre, başvuru sahibinin aylığa hak kazanmasında sadece Türkiye'deki sigortalılık sürelerinin yeterli olması durumunda, Kanunun ilgili hükümlerine göre aylık bağlama işlemleri gerçekleştirilecek, Azerbaycan'da geçen süreler aylığın hesabında dikkate alınmayacaktır. Ancak bu aylık, Sözleşmeye göre bağlanmış müstakil aylık olarak değerlendirilecektir.

Örnek 1: Azerbaycan'da 1/1/1993-31/12/1993 tarihleri arasında 360 gün, Türkiye'de Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında 1/5/1994-31/12/2014 tarihleri arasında fasıllı olarak 6400 gün çalışması olan ve 14/8/2020 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunan, 2/3/1960 doğumlu erkek sigortalıya sadece Türk mevzuatına tabi geçen hizmetleriyle yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için; Türkiye'deki ilk işe giriş tarihine göre (1/5/1994) 25 yıl sigortalılık süresi, 5675 prim ödeme gün sayısı ve 54 yaş şartlarının oluşması gerekmektedir.

Buna göre, yaşlılık aylığı talep tarihinde Türkiye'de 25 yıl sigortalılık süresi, 6400 günü bulunan 54 yaşını dolduran sigortalının Azerbaycan'da geçen sigortalılık süreleri dikkate alınmaksızın, ülkemizde geçen çalışmalarına göre müstakil yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Örnek 2: Azerbaycan'da 1/2/1993-31/12/1994 tarihleri arasında 690 gün; Türkiye'de 23/1/1995-22/5/2020 tarihleri arasında Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında 9120 gün hizmeti bulunan 1/1/1962 doğumlu erkek sigortalı 14/10/2020 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunmuştur.

Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında geçen hizmetleri dikkate alındığında talep tarihi itibarıyla 55 yaş ve 25 tam yıl prim ödeme koşullarını yerine getiren sigortalıya Azerbaycan'da geçen sigortalılık süreleri dikkate alınmaksızın müstakil yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

2.2. Sözleşme Kapsamında Kısmi Aylık Bağlanması

Sözleşmenin 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, Türkiye'deki sigortalılık sürelerinin aylığa hak kazanmaya yetmemesi durumunda, ülkemizdeki sigortalılık süreleri aynı zamana rastlamamak kaydıyla Azerbaycan'daki sigortalılık süreleri ile birleştirilerek aylığa hak kazanma durumu değerlendirilecektir. Aylık bağlama işlemi yapılırken sadece Türkiye'de geçen çalışmalara ait prime esas kazançlar dikkate alınacaktır.

Kısmi aylık, $(\text{Toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden hesaplanan teorik aylık miktarı} \times \text{Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme gün sayısı}) / (\text{Toplam prim ödeme gün sayısı})$ formülüne göre hesaplanacaktır.

Örnek 1: Azerbaycan'da 1/1/1993-31/3/1998 tarihleri arasında 1890 gün, Türkiye'de Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında 1/6/2002-31/3/2018 tarihleri arasında fasılalı olarak 4000 gün çalışması olan ve 2/10/2020 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunan 5/6/1964 doğumlu erkek sigortalıya sadece Türk mevzuatına tabi geçen hizmetleriyle yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için; Türkiye'deki ilk işe giriş tarihine göre (1/6/2002) 25 yıllık sigortalılık süresi, 4500 prim ödeme gün sayısı ve 60 yaş veya 7000 prim ödeme gün sayısı ve 60 yaş şartlarının oluşması gerekmektedir.

2/10/2020 tarihli talebe göre, Türkiye'deki çalışmalar ile aylık bağlanması için gerekli olan yaş, prim ödeme gün sayısı ve sigortalılık süresi şartları oluşmadığından ilgiliye müstakil yaşlılık aylığı bağlanmasına imkan bulunmamaktadır.

Azerbaycan'da çalışmaya başlanan 1/1/1993 tarihinin ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilerek kısmi yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için 25 yıllık sigortalılık süresi, 5675 prim ödeme gün sayısı ve 54 yaş şartlarının oluşması gerekmektedir. Yaşlılık aylığı talep tarihi itibarıyla aylık bağlama şartları olduğundan ilgiliye Azerbaycan süreleri de dikkate alınarak kısmi yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Aylık bağlanırken sadece Türkiye'de geçen çalışmalara ait prime esas kazanç dikkate alınmak suretiyle Türkiye'de ve Azerbaycan'da geçen toplam 5890 gün üzerinden teorik aylık hesaplanacak ve bulunan tutarın Türkiye'de geçen 4000 gün çalışmaya istinaden 0,6791 $(4000/5890 = 0,6791)$ oranı karşılığında kısmi aylık ödenecektir.

Örnek 2: Azerbaycan'da 20/11/1995-25/10/2007 tarihleri arasında 4296 gün; Türkiye'de 17/1/1983-31/12/1994 tarihleri arasında Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında 4304 gün hizmeti bulunan 1/1/1960 doğumlu erkek sigortalı 1/10/2020 tarihinde aylık talebinde bulunmuştur.

Talep tarihi itibarıyla 60 yaşında olan 15 tam yıl prim ödeme şartıyla aylık bağlanmasına hak kazanan sigortalıya mevzuatımıza göre müstakil yaşlılık aylığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

bağlanamayacağından, 1/10/2020 tarihi itibarıyla (4304/8600 = 0,5005 sabit sayı oranıyla) kısmi yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

3. Ortak Hükümler

3.1. 12 Aydan Az Sigortalılık Süreleri

Sözleşmenin 17 nci maddesi gereği bir akit tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerinin 12 aydan az olması durumunda, bu süreler bir yardım hakkının sadece bu sigortalılık sürelerine istinaden kazanılmış olması hali hariç olmak üzere, ilgili akit tarafça aylık hesabında dikkate alınmamaktadır. Ancak, bu durum akit taraf mevzuatına göre bir yardım hakkının sadece söz konusu sigortalılık sürelerine istinaden kazanılmış olması halinde geçerli değildir.

(Değişik, 17/09/2021 tarihli ve 2021/32 sayılı Genelge) Bu nedenle, akit tarafta 1 yıldan az geçen sigortalılık süreleri ülkemizde geçen süreler ile birleştirilecek olup bu süreler kısmi aylık hesaplanmasında dikkate alınacaktır.

Örnek: Azerbaycan'da 1/3/1992-30/11/1992 tarihleri arasında 270 gün, Türkiye'de 4/1-(a) kapsamında 01/12/1992-31/12/2014 tarihleri arasında fasıllı olarak 5380 gün çalışması olan ve 1/8/2020 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunan 2/5/1966 doğumlu erkek sigortalıya sadece Türk mevzuatına tabi geçen hizmetleriyle yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için; Türkiye'deki ilk işe giriş tarihine göre (1/12/1992) 25 yıllık sigortalılık süresi, 5675 prim ödeme gün sayısı ve 54 yaş şartlarının oluşması gerekmektedir.

Türkiye'deki çalışmalar ile 25 yıl sigortalılık süresi ve 54 yaş şartı yerine getirilmiş olmakla birlikte, ilgilinin 5675 prim ödeme gün sayısı olmadığından müstakil yaşlılık aylığı bağlanmasına imkan bulunmamaktadır.

Ancak, Sözleşmenin 17 inci maddesinin ikinci fıkrası gereği Azerbaycan'da on iki aydan az geçen 270 günlük süre Türkiye'de geçmiş kabul edileceğinden, aylık bağlanması talebinde bulunulan tarih itibarıyla 5650 günü (5380+270) olan ve aylık bağlanması için aranan 5600 gün prim ödeme şartını yerine getiren sigortalıya tahsis talebini takip eden aybaşından itibaren **(Ek, 17/09/2021 tarihli ve 2021/32 sayılı Genelge)** 0,9522 (5380/5650=0,9522) oranı ile Sözleşme kapsamında **(Değişik, 17/09/2021 tarihli ve 2021/32 sayılı Genelge)** kısmi yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

3.2. Kanun'un Ek 19 uncu Maddesinin Sözleşme Aylıkları için Uygulanmaması

5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinde, bu Kanun veya bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre malullük ve yaşlılık sigortasından ödenen aylıklar ve aylıklar ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının dosya bazında, 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödeme dahil 1.500 Türk lirasından az olamayacağı, aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için bu madde hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Bu kapsamda, Genelgenin kısmi aylık hesaplamasına ilişkin "2.2. Sözleşme Kapsamında Kısmi Aylık Bağlanması" başlığı altındaki formülde yer alan teorik aylık

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hesaplanırken de Kanunun ek 19 uncu maddesinde yer alan 1.500 Türk Lirasına yükseltme işlemi yapılmadan sabit sayı bulunarak aylık bağlama işlemi sonuçlandırılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI YARDIMLARI**

İş kazası ve meslek hastalığına maruz kalanlar için sağlanan yardımlar ve meslek hastalığının ağırlaşması durumunda yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar aşağıda yer almaktadır.

1. İş Kazası ve Meslek Hastalığı Yardımları

Sözleşmenin 20 nci maddesine göre; iş kazası veya meslek hastalığı sonucunda meslekte kazanma gücündeki azalma derecesinin tespit olunmasında, diğer Tarafın mevzuatına göre önceden meydana gelmiş iş kazası ve meslek hastalıkları da, kendi tarafının mevzuatına göre meydana gelmiş gibi kabul edilecektir.

2. Meslek Hastalığının Ağırlaşması Durumunda Yardımların Tahsisi

Sözleşmenin 21 inci maddesine göre; meslek hastalığına tutulan şahıs, her iki Taraf Ülkesinde bu meslek hastalığına neden olabilecek bir işte çalışmışsa, sigortalının kendisine veya ölümü halinde hak sahiplerine yapılacak yardımlar, söz konusu işin son defa yapıldığı Tarafın mevzuatına göre sağlanacaktır.

Sözleşmenin 22 nci maddesine göre; Taraflardan birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığına göre yardım yapılmış sigortalı şahıs, diğer Taraf Ülkesinde oturduğu sürede bu hastalığı ağırlaşırsa,

- Kişinin oturduğu akit tarafta meslek hastalığının ağırlaşmasına neden olacak bir işte çalışmaması durumunda yardımları yapan akit taraf ağırlaşmayı dikkate alarak kendi mevzuatına göre gerekli yardımları yapacaktır.

- Kişinin oturduğu akit tarafta meslek hastalığının ağırlaşmasına neden olacak bir işte çalışması durumunda, oturduğu yerdeki yetkili kurum bütün meslek hastalığına neden olabilecek çalışmalar kendi ülkesinde geçmiş gibi aylığını hesaplar ve kendi ülkesinde geçen çalışmalar oranında ödenmesi gereken farkı kişiye ödeyecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **TIBBİ KONTROL MASRAFLARININ İADESİ**

Bir akit taraf mevzuatına göre sigortalı olan kişinin, diğer akit tarafta ikamet etmesi ya da bulunması sırasında maluliyet durumunun tespit edilebilmesi için gerekli olan tıbbi kontroller, kişinin sigortalı olduğu akit tarafın talebi üzerine ilgilinin ikamet ya da bulunma yeri kurumu tarafından yapılmaktadır. Bu kontrollere ilişkin masrafların hesaplaşmasında yapılacak işlemler aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1. Kurum Sigortalılarının Tıbbi Kontrolüne İlişkin Masraf Bildirimi

Azerbaycan’da ikamet eden ya da bulunan Kurum sigortalılarının maluliyet veya iş göremezlik durumlarının tespit edilebilmesi için öngörülen tıbbi kontroller, Kurumun talebi üzerine Azerbaycan yetkili kurumu tarafından yapılacaktır.

Yapılan tıbbi kontroller neticesinde ortaya çıkan masrafların Kuruma bildirim bu konuda bir formüler ihdas edilmediğinden üst yazı ile yapılacaktır.

Şayet tıbbi kontroller her iki akit tarafın mevzuatlarının uygulanması için yapılıyorsa, masraflar Azerbaycan yetkili kurumunca karşılanacaktır.

2. Azerbaycan Sigortalılarının Tıbbi Kontrolüne İlişkin Masraf Bildirimi

Ülkemizde ikamet eden ya da bulunan Azerbaycan sigortalılarının maluliyet veya iş göremezlik durumlarının tespit edilebilmesi için öngörülen tıbbi kontroller, Azerbaycan yetkili kurumunun talebi üzerine Kurumca yapılacaktır.

Yapılan tıbbi kontroller neticesinde ortaya çıkan masrafların Azerbaycan yetkili kurumuna bildirim üst yazı ile yapılacaktır.

Şayet tıbbi kontroller her iki akit tarafın mevzuatlarının uygulanması için yapılıyorsa, masraflar Kurumca karşılanacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM İŞSİZLİK YARDIMLARI

Sözleşmenin 24 üncü maddesi gereğince; akit taraflardan birinin yardımlardan yararlanma hakkı sigortalılık sürelerinin tamamlanması koşuluna bağlı ise bu tarafın yetkili kurumu, diğer tarafın mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak şartıyla birleştirebilmektedir.

Bu durumda, sigortalılardan işsizlik sigortası kapsamında bir başvuru yapıldığında, başvuru yapılan SGİM/SGM başvuruyu Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderecektir.

ÜÇÜNCÜ KISIM ANLAŞMA UYGULAMALARINA İLİŞKİN ORTAK VE DİĞER HUSUSLAR

1. Başvuruların Alınması

Sözleşmenin 22 nci maddesi gereği, akit taraflardan birinin yetkili kurumuna gönderilmesi gereken dilekçenin, diğer akit taraf yetkili kurumuna verilmiş olması durumunda dilekçe, ilgili akit taraf kurumuna verilmiş sayılmaktadır. Bu şekilde Azerbaycan yetkili kurumuna gönderilmesi gereken ancak Kuruma intikal eden dilekçeler geciktirilmeksizin Azerbaycan yetkili kurumuna gönderilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

2. Bilgilerin Paylaşılması

Sözleşmenin "Bilgi Değişimi ve İdari Yardım" başlıklı 27 nci maddesi birinci fıkrası "1.1" alt fıkrası gereği; Sözleşmenin uygulanması için akit taraf ülkelerinin mevzuatların olarak tanıdığı her tür bilgiyi birbirlerine iletebileceklerdir.

3. Aylık Taleplerine İlişkin İşlemler

Talep tarihinden önce Azerbaycan'da çalışması bulunan Kanunun 4/1-(a) ve 4/1-(b) ve 4/1-(c) bendi kapsamındaki sigortalıların veya ölümü halinde hak sahiplerinin Türkiye'deki prim ödeme gün sayısının müstakil aylık bağlanmasına yeterli olması durumunda bağlanacak aylık Sözleşme kapsamında değerlendirilecektir.

Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamındaki sigortalıların Sözleşme kapsamındaki aylık bağlama işlemleri EHGM KGEDB tarafından yürütülecektir.

Sözleşme kapsamında aylık talep başvurularına ve aylık bağlama işlemlerine ilişkin bu Genelgede yer almayan hususlarda Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği hükümleri ile 6/11/2018 tarihli ve 2018/38 sayılı Genelge hükümleri uygulanacaktır.

4. Talep, Bilgi ve İtirazların Bildirilmesi

Sözleşmenin 30 uncu maddesine istinaden taraflardan birinin mevzuatına göre, bir tarafın Yetkili Makam veya Kurumuna kanuni sürede yapılan bir yardımın ödenmesine veya yardım hakkının belirlenmesine ilişkin talep, bilgi veya itiraz, diğer tarafın Yetkili Makam veya Kurumuna sunulmuş gibi kabul edilecektir. Aynı kural diğer konulara ait dilekçe ve itirazlar için de geçerli olacaktır.

Bir akit tarafın mevzuatına uygun yardım hakkında yapılan talep, diğer akit tarafın mevzuatına uygun olarak yapılmış yardım talebi gibi kabul edilecektir.

5. İrtibat Kurumları ile Yapılacak Yazışmalar

Azerbaycan'daki ilgili yerel sigorta kurumlarının adresleri, Kurum intranet sayfasında "Kurumsal/ Dokümanlar/ Yurtdışı/ Yabancı Ülke Sigorta Kurumlarının Adresleri" bölümünde yayınlanmıştır.

Aylık veya gelirlere ilişkin olarak Kurum ile Azerbaycan irtibat kurumları arasındaki belge alışverişi işlemleri yetkine devrine ilişkin mevzuat düzenlemesi yapıncaya kadar EHGM tarafından yürütülecektir. Yazışmalarda akit taraflardan birinin resmi dili kullanılacaktır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

İsmail YILMAZ
Kurum Başkanı V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EKLER :

Ek-1 : Yurt Dışı Geçici Görev Talep Dilekçesi

Ek-2 : Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Akit Ülkelerden Gelir/Aylık Talep Dilekçesi

DAĞITIM:

Gereği:

Merkez ve Taşra Teşkilatına

Bilgi:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler
Bakanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Mithatpaşa Cad. No:7 Sıhhiye Çankaya/Ankara
Telefon No: 0 312 458 77 99 Faks No: 0 312 432 12 45
E-Posta: ehgm_ysedb@sgk.gov.tr İnternet Adresi: www.sgk.gov.tr

Bilgi için: Erdoğan ÜVEDİ
Daire Başkanı